

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس انتصابات - آگهیهای رسمی و قانونی

سال هفتم

شنبه ۲۳ اسفندماه ۱۳۲۹

شماره ۱۷۷۱

شماره مسلسل ۱۳۶

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

بذکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۳۶

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه ۱۷ اسفندماه ۱۳۲۹

فهرست مطالب :

- ۱) تصویب صورت مجلس
- ۲) بیانات آقای رئیس دائر بابر از تأسف از قتل مرحوم رزم آرا
- ۳) بیانات قبل از دستور - آقایان: اردلان - صدر میرحسینی - حائری زاده - آشتیانی زاده
- ۴) تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس ساعت ده و چهار دقیقه صبح ریاست آقای رضاحکمت تشکیل گردید

(۱- تصویب صورت مجلس)

رئیس - صورت غائبین جلسه پیش قرائت می شود
(اسامی غائبین بشرح زیر قرائت شد)
غائبین با اجازه آقایان: دکتر مصباح زاده
غلامحسین امیری فراکزلو - لطفعلی معذل - ابوالفضل
حاذقی - دکتر محمد مصدق - جمال امامی - طباطبائی
دکتر سید علی غایبگان

غائبین بی اجازه: آقایان: محمود محمودی
عباس قبادیان - محمد تقی پرومند - محمد علی نصرتیان
ابوالقاسم امینی - حسن اکبر - عبدالوهاب اقبال
علی محمد دهقان - صدق سودآور - محمد ذوالفقاری
دیرآمدگان با اجازه آقایان: عبدالرحمن
فرامرزی - حاج آقا رضا رفیع - نثار الاسلامی
رئیس - نسبت بصورت مجلس نظری نیست ؟

آقای اردلان

اردلان - عرض کنم کاین صورت جلسه را الان
ببیند دادند و بنده در صورت جلسه قبل ارقام مفصلی
عرض کردم که مجال نبود برای بنده تصحیح بکنم چون
ممکن است در ارقامی که عرض کردم اختلافی باشد بنا
بر این اجازه فرمائید که پس از ملاحظه کردن اگر
اختلافی بود با اداره تند نویسی بدم

رئیس - بسیار خوب، آقای بهادری

بهادری - در جلسه گذشته راجع باین افسران
یادداشتی تقدیم مقام ریاست کردم باز امروز ببنده مراجعه
کردند استدعای منم که مقام ریاست اقدامی فرمایند
یک کمیسیونی بشود رسیدگی بکنند چون شبیه است
تکلیف کار آقایان معلوم شود

رئیس - در این قسمت اقدامی شده است دیگر
نظری نسبت بصورت مجلس نیست ؟ آقای کشاورز

صدر

کشاورز صدر - بنده عرض می خواستم بکنم
دیدم جایش غیر از صورت جلسه جایی نیست نظر مبارک
هست که در نظام نامه هم هست که نمایندگان انتخاب
می شوند از شعبه ها برای تعیین کمیسیونها در شعبه سه
ما دو نماینده انتخاب کردیم این دو نفر رفتند
بیست و سه نفر در آن شعبه عده نمایندگان هستند سه نفر
کاندید برای کمیسیون بودجه بوده اند و بیش از سه نفر
هم نبوده اند آقای شوشتری آقای دکتر شایگان و
بنده و این آقایان رفتند آنجا از ۲۳ نفر عضو شعبه سه
یک نفر هم جزو کمیسیون بودجه نیست بنده خودم را
عرض نمی کنم اما آقای شوشتری یا یکی دیگر خوب است
باشد این روش غلط است مراد قانون گذار در این
است که از هر شعبه ای نماینده ای تعیین می شود با نظر
اعضای آن شعبه عمل بکنند (صحیح است) غیر از این
اگر شده باشد قابل تبعیت نیست (صحیح است)
رئیس - کمیسیون کارهایش را تنظیم می کند
اگر چیزی هم باشد خود کمیسیون در نظر می گیرد و در
جایگاه آن کمیسیونها انتخاب می شود دیگر نظری نسبت
بصورت مجلس نیست ؟ (اظهاری نشد) بصورت مجلس
تصویب می شود

(۲- بیانات آقای رئیس دائر بابر از تأسف از قتل مرحوم رزم آرا)

رئیس - خاطر آقایان نمایندگان محترم از واقعه
ناگوار در پیروقتل مرحوم مفقود رزم آرا نضت و وزیر
مطلع شده است یقین دارم تمام آقایان از این عمل
زشت که ترور باشد کمال انزجار را دارند (صحیح است -
صحیح است) تأسف و تأثر خود و نمایندگان را در
این حادثه اظهار می دارم و از درگاه خداوند می خواهم
که روح آن مرحوم را غریق رحمت خود فرماید
(انشاءالله)

(۳- بیانات قبل از دستور - آقایان:

اردلان - صدر میرحسینی - حائری زاده
و آشتیانی زاده)

رئیس - آقای اردلان

اردلان - چنانکه مقام محترم ریاست متذکر
شدند در روز در یک واقعه ای نضت وزیر ما بطرود

این مذاکرات مشروح صد و بیست و هشتمین جلسه از دوره شانزدهم قانونگذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

حیات گفت بنده شخصاً مستقدم که نسبت بکلیه افرادیکه در کشور مسئولیت دارند و مسئولیت قبول میکنند بعد از مرگ آنها هم باید صحبت شود اگر خدمتگزار مملکت بودند خدمات آنها گفته شود که تشویق خدمتگزاران باشد و اگر خدای نکرده به مملکت خیانت کرده اند خیانت آنها گفته شود چیزی که هست این مطلب که کدام مستخدم عالی مقام دولت در ایام تصدی خودش بملکت خدمت کرده یا خیانت مستلزم رسیدگی دقیق باید باشد یعنی هر کس اظهار عقیده می کند باید عقیده او متکی بمبارک باشد بنابراین در دنیای حاضر که هزاران رزمی سیاسی در کار هست باید فرصت داد تا رسیدگی بعمل آید که فلان مستخدم نسبت بخدمات خودش صادقانه خدمت کرده یا صادقانه خدمت نکرده است در این مورد یا در تمام موارد بنده مستقدم یکایک افراد مملکت را برای تشویق خدمتگزاران و برای تنبیه بدکاران باید رسیدگی دقیق بکنند و اگر خدمتگذار خدمت کرده خدمت او را بجای بگویند و اگر خدمتگذار نبود او را بجای مرفعی کنند که خدمتگذاران همیشه تشویق بشوند و آنها را کاز راه راست منحرف می شوند در مقابل افراد دیگر تنبیه بشوند بنابراین قضاوت این را با آپه ما میتوانیم واگذار کنیم مطلبی که بنده می خواستم عرض کنم این است که پس از اینکه نخست وزیر باید یک دولتی را که تشکیل می دهد بمجلس شورای ملی معرفی بنماید قبل از اینکه منظور خود را عرض بکنم بنده چند کلمه راجع به تمایل بعرض نمایندگان معترم میرسانم قبل از اینکه این موضوع تمایل و عقیده خود را عرض برسانم باید دوسه کلمه مقدمه عرض بکنم و آن این است که از روزیکه اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی بر سریر سلطنت جلوس فرمودند ماهمه شاهد بوده هستیم که ایشان پیروی از افکار عامه مردم ایران فرموده اند و هر وقت کافر عامه متوجه یک مسئله ای بوده اند اعلیحضرت همایون شاهنشاهی توجه به افکار نمایندگان مجلس شورای ملی که همان نماینده ملت ایران هستند فرموده اند خوشبختانه در ظرف این مدت چند سال دیده نشد که یک اختلافی بین افکار مجلس شورای ملی و نظر اعلیحضرت همایونی بوجود بیاید بنابراین در این صورت من مستقدم وقتی که یک چنین سابقه روشن و میرهتی هست این سنت قدیمی که قریب چهل سال است در مشروطیت ایران با برجاوبر قرار بوده است این هم باید برقرار بماند (صحیح است) یعنی اعلیحضرت همایون شاهنشاهی تمایل نمایندگان مجلس را بخواهند و پس از اینکه تمایل نمایندگان مجلسین معین شد شخصی که مورد اعتماد مجلسین قرار گرفت از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاهی فرمان نخست وزیری او صادر شود مجلس سنا که یکی از مجلسین است نصف اعضای او را شخصاً شخص اعلیحضرت همایونی انتخاب فرمودند چنانکه عرض کردم مجلس شورای ملی هم با مقتضیات وقت و توجهی که همواره با افکار عامه داشته است البته شخص صلاحیتداری را مورد اعتماد قرار خواهد داد اینست که بنده پیش از این در این خصوص لازم نمی دانم عرض بکنم .

همین قدر از مقام ریاست مجلس شورای ملی استعفا میکنم که این سستی که در این سه دوره که دوره چهاردهم و پانزدهم و شانزدهم باشد که بنده نمایندگی داشته ام همیشه مجری و معمول بوده است در آتیه هم معمول و مجری باشد نمایندگان مجلس شورای ملی تمایل خودشان را نسبت بشخصی که در نظر دارند بعرض اعلیحضرت همایونی برسانند و سپس فرمان ملوکانه نسبت بنخست وزیری آن شخص صادر شود و من امیدوارم دولتی که معرفی بشود اول سطر برنامه او استرداد لایحه نشر اسکناس باشد من در جلسه قبل در این خصوص مشروحاً عرض کردم که مستخدمین دولت را اینجا دارند بیخود بدنام می کنند آنها را می خواهند سیر فرار بدهند و می گویند که باعث این لایحه اینست که حقوق مستخدمین دولت باید پرداخت بشود یک ارقامی را من اینجا خواندم از کالاهای انحصاری که دولت روزانه بفروش میرساند مثلاً آردی که دولت هر روز بنانومی دهه روز فروب بفروشد پولش را خود دولت می گیرد. قند و قنداش و سیگار و توتون اینها را که بامالین خودش میدهد اینجا چیزی نیست که برونه چک بدهد بانک بکشند پول نقد است بنابراین ارقامی را که من اینجا خواندم یکی دوره هم ایدادت و خدایات و عایدات که مرک بود که کافی بود که آنها را آن دورقم هایدی حقوق تمام مستخدمین پرداخت بشود یعنی دو رقم هایدی آنها از این بابت در ماه ۳۵ میلیون تومان که جمش دو ماهه ۷۰ میلیون تومان می شود و این مبلغ برای حقوق بهمن و اسفند کافی بود چنانکه خود دولت هم در مصاحبه ای که با مخبرین جراید کرد گفت برای بهمن و اسفند من ۷۰ میلیون تومان احتیاج بیول دارم ، یکی از همکاران معترم آقای دکتر مظنی تذکره کردند چیزهای دیگر هم هست البته نسبت درآمد آن قابل هم هست من عرض کردم که فقط باین دورقم اکتفا کردم برای این که هر کسی می رود از دکان اینها را می خرد بیول می دهد ، سیگار را می کند آن آقاییان برونه در دکان سیگار بفروند چک بدهند ؟ اینها اجناسی است که با بیول نقد خریداری می شود و همین پولها برای پرداخت حقوق مستخدمین کافی است و حالا اگر این را خواسته باشند بهانه میکنند حقوق ندهند مستخدمین و ما نمایندگان را مجبور بکنند که چون حقوق کارمندان دولت پرداخت نشود که چنین لایحه ای را برخلاف بنیه مالی خودمان رای بدیم بنظر بنده این صحیح نیست این است که بنده امیدوارم دولتی که بمجلس می آید در سر لوحه پروگرام و مرام خودش استرداد این لایحه نشر اسکناس را قرار بدهد ولی آن تبصره ای که آقایان پیشنهاد فرمودند که جمع آوری اسکناس های درخت هزار ریالی و یا صد ریالی بود آن یکی از کارهای فوری و لازمی است که برای بهبود وضع اقتصادی کشور ضرورت دارد (صحیح است) و همه نمایندگان معترم با کمال میل باین لایحه رای خواهند داد و پروژهم بنده در هیئت نظارت اندوخته اسکناس که افتخار عضویت آنجا دارم بدر کل بانک گفتم که شما می توانید مقداری مسکوک تفره بدهید ایشان گفتند کمتر مردم رغبت نشان می دهند گفتم که هر کس برای شما چک آورد یک کیسه ۲۵۰ تومانی باو بدهید و این رواج پیدا میکند و آن شخص وقتی گوید حمل و نقل آن برای مشکل است این را میگذارد بحساب بانک و چک بکشند این کاری است که همه دنیا کرده اند شما اگر ارزی دارید در خارج این ارزتان را می توانه از هندوستان یا جای دیگر که فروخته تفره

که علقه بجنوب دارند توصیه کنم (جمعی از نمایندگان - همه دارند) آقای وزیر کشاورزی بایقید دو فوریت لایحه ای بمجلس آوردند و اعتبار کافی برای دفع ملخ بتصویب رسانیدند و مکرر آمدند پشت تریبون و اظهار کردند که ما برای مبارزه با ملخ از هر جهت حاضر و مهیا هستیم و هیچ نگرانی برای بروز ملخ در نقاطی که ملخ وارد شده است نیست تلگرافهایی از کرمان و جیرفت و میناب و سایر نقاط جنوب رسیده است و این طور انتشار دارد که وجود ملخ بقدری زیاد شده است که از حد نصاب خارج شده و گویا آنطوریکه وزیر کشاورزی وعده داده بودند که مجهز نبودند و بورد ملخ بیرون آمده و شروع بخوردن حاصل کرده و صدی صدم ملت ایران و مخصوصاً نواحی جنوب در مقابل یک عمل انجام شده ای قرار گرفته اند و بجای مبارزه با ملخ یکمشت پرونده و اسناد خرج می آورند و تحویل میدهند (نریمان --) پولها صرف ملخ دویا میشود) سه روز قبل که خودشان بکرمان رفته اند نمایندگان کرمان بایشان تلگرافاً اطلاع داده اند که اگر بخواهند مانند ادوار گذشته ملت ایران را در مقابل عمل انجام شده ای قرار بدهند و بجای دفع ملخ و مبارزه با ملخ پرونده تهیه کنند و تحویل بدهند بدانند که شدیداً مورد تعقیب قرار خواهند گرفت آقای وزیر کشاورزی مکرر آمدند پشت همین تریبون و طی اظهاراتی که کردند (بهادری --) حالا وزیر نیستند پولها را دادند انوموبیل خریدند ؟ چه خریدند ؟

بهادری - پولها را انوموبیل سواری خریدند

صدر میرحسینی - بایستی شخص آقای وزیر کشاورزی که مسئول این پیش آمد است مورد تعقیب قرار بگیرد و علاوه من از مقام ریاست استعفا میکنم و تلگرافهایی که رسیده حضورشان تقدیم می دازم و تقاضا دارم که به اینها رسیدگی فرمایند و بدانند که مسئله ملخ مسئله حیاتی است و یک مسئله ساده ای نیست بقدری ملخ هجوم آورده است باطراف جنوب که همه روزه ۲۰ تا ۳۰ تلگراف از نواحی جنوب و جاهای دیگر میرسد که ملخ آمده و مشغول خوردن و خرابی است و هم اقرب در حقیقت نصف از کشور دچار آفت میشود و در آینده کشور دچار فطعی خواهد شد و خواهید دید که بایستی از آرزوهای سایر نقاط دنیا گذرم خریداری کنید و بیاورید و آقایی که فکرم میکردند که وزارت کشاورزی مجهز است بقرین داشته باشند که وزارت کشاورزی آنطوریکه باید مجهز نیست و مخصوصاً آقایان نمایندگان معترم جنوب بایستی در این خصوص یک جدیت بیشتری مبثول بدارند که ملت ایران در مقابل عمل انجام شده ای قرار نگیرد موضوع دیگری که می خواستم نظر آقایان نمایندگان معترم را به آن موضوع متوجه سازم موضوع انتخاب کیسیونهاست در بعضی کیسیونها یک تمیضاتی میشود یک عده ای حالا خوب باید اکثریت حاصل میکنند مخصوصاً کیسیون بودجه سال گذشته بطوریکه همه آقایان نمایندگان مشاهده فرمودند یک تمیضاتی در عمل بودجه انجام شد برای اینکه یکی از نمایندگان کرمان شهرستانها در کیسیون بودجه شرکت نداشت (عده ای

از نمایندگان - صحیح است) این بر همه نمایندگان شهرستانها لازم است که قبل از توافق حاصل کنند که لااقل از هر استانی یک نفر در کیسیون بودجه عضویت حاصل کنند که قضیه عمران و آبادی فرهنگ و بهادری و راهسازی استانها بحال رفته در نیاید و دچار بیچارگی نشود همه استانهای ایران احتیاج بفرهنگ دارد احتیاج به بهادری دارد نه احتیاج به راه سازی دارد می بینیم که یک استان بایک شهرستان کوچک استثنائاً همه چیز دارد و همه چیز برایش تهیه شده ولی برای سایر استانها از روی عدالت و انصاف عملی انجام نشده است و همه آقایان نمایندگان بایستی در این خصوص یک توجه مخصوص مبذول فرمایند و یک توافقی حاصل بکنند که از هر استانی لااقل یک نفر در کیسیون دای بودجه ، راه ، بهادری و فرهنگ که مورد علاقه عموم نمایندگان است عضویت پیدا کنند تا شهرستانهایشان بصورت آبادی در بیاید نه اینکه هر روز بگویند که ما فرهنگ نداریم پول نداریم یا فلان چیز نداریم این عمل شایسته توجه است هر ایش دیگری هم داشتیم که چون وقت نیست نمیتوانم عرض کنم و میگذارم برای جلسه دیگر

رئیس - آقای حائری زاده

حائری زاده - بنده عرضم را باید مختصر بکنم چون رفیق معترم بنده آقای آشتیانی زاده می خواهند چند دقیقه صحبت بکنند باین جهت خیلی مختصر عرض میکنم هر روزی دنیا یک حکمی دارد دیروز شرقیها بر دنیا فرما فرما بودند مملکت ایران مملکت یونان و مصر اینها از قدیم دارای تمدن خیلی روشنی هستند و طرز حکومت و اداره مملکت را بدنیانشان دادند پس از اسلام قوانین مقدس اسلام که عالیترین قوانین است تمدنها را نشانه الشامع قرارداد و سالها امیر اطوری اسلام فرمانفرمای جهان متقدم بود اگر چه از محور اصلی خودش بعد از خلفا خارج شد ولی عظمت آن قوانین سالیان درازی در دنیا فرمانفرمای می کرد اخیراً مر کز علم و تمدن اروپا و غرب شد و اینها مقدرات ملل ضعیف و ملل شرقی را باین خودشان معلوم میکردند خوب بنگارند این جنگ اخیراً طولانرا دارد بهم می پیوندد هر قریها بیدار و برای مطالبه حقوق حقه خودشان حاضر شدند ولی اروپائیا هم میل ندارند دست از سر ملل شرق بردارند برادرهای مرا کشی ما چیزی جز استقلال خود نمی خواهند (عده ای از نمایندگان - صحیح است) اینها حرفی ندارند نمی گویند اروپاییها در کار ما دخالت نکنند ما خودمان مملکتان را اداره می کنیم من خیلی متأسفم یک دولتی که روابط فرهنگی زیاد و قدیمی با ما داشته و هیچوقت روابط خصومت آمیزی با ما نداشته آن ملت فرانسه که در داخله خودش بسیار برای آزادی کوشش میکند ولی برای مرا کشی ها از هر ظالی مستبد تر و مزاحم تر است و مساجد آنجا آبادیهای آنجا هدف گلوله های قوای فرانسه واقع شده و مردم بی سلاح صلح دوست مرا کشی بایدال قشون مزاحم و مودی فرانسه شده اند و عالم شرق باید با هم همدردی داشته باشد و ما باید اظهار نفرت از این صلح بکنیم و اگر عملیات دیگری هم لازم شد برای جلوگیری از این حق کشی فرانسویها در مرا کشی باید دولتی که بر حسب تمایل مجلس شورای ملی روی کار خواهد آمد

در این موضوع یک اقدام اساسی بکنند (صحیح است) موضوع دیگر موضوع کشتیرانی است که مسابه ما است انگلیسها از هندوستان و پاکستان رفتند ولی در آنجا تمام نفاق و فساد پاشیدند و اسباب زحمت درست کرده اند یک ملت مسلمان صلح طلب و نجیب و شریفی که کشمیری ها باشد مدتی است که مورد کشمکش و مزاحمت واقع شده اند با تریک خارجیها ، برادران شرقی ما اگر خارجیها انگشت نکنند با هم کنار می آیند (صحیح است) با هم حل می کنند (صحیح است) ما باید طرفدار صلح جهان باشیم برای این که اگر صلحی باشد شرق می تواند آباد بشود و تمدنش راجل ببرد و ما باید اظهار نفرت از این عملیاتی که قریباً علیه شرقیها مخصوصاً مرا کش می کنند بکنیم که در آتیه یک آزادی و استقلالی شرقیها خودشان بدست خودشان ایجاد بکنند و از زیر فشار آنها خارج بشوند موضوع های دیگری را می خواستم صحبت بکنم که چون حالا وقت مقتضی نبود و آقای آشتیانی زاده می خواهند صحبت بکنند بنده صرف نظر می کنم

رئیس - آقای آشتیانی زاده فرمایند

آشتیانی زاده - بطور تعقیب حفظ رژیم سلطنت برای وضعیت مملکت ایران و بیکل جغرافیای ما لازم و واجب است و اگر ما امروز معتقد بحفظ این رژیم هستیم نه از نظر شخصیت شخص محمد رضا شاه پهلوی است از نظر وجود و از وقتی است که وضعیت دنیا و لزوم استقرار یک چنین رژیمی در ایران واجب و مسلم است پس ما وظیفه اولیمان عبارت از این است که این رژیم را حفظ کنیم آنطور که ممکن است و اولین قدم برای حصول امکان حفظ این رژیم این است که تعیین مسئولیت ، تعیین مسئول و سیردن زمام مملکت بدست ملت ایران و مجلس شورای ملی باشد (صحیح است) رفیق معترم بنده جناب مکی در جلسه خصوصی اشاره باین موضوع کردند و بنده هم چون معتقد به فرمایش ایشان در این مورد اینجا می طلب رامطرح می کنم و معتقدم که مجلس بایستی با اقدام قوا و تا حد امکان سعی بکنند که مسئول مملکت را خودش تعیین کند (صحیح است) چونکه شخص شاه مزه است و مسئول نیست و چه بسا ممکن است دستخوش امیال برادران و خواهران خودش واقع بشود و ما این راه را دیده ایم و سنجیده ایم و تجربه کرده ایم چنانچه در مدت این ۴ سال که کم و بیش یکسال و نیم تقریباً دو سال بلکه ۳ سالش شخص اعلیحضرت همایونی ، شخص شاه مستقیماً نخست وزیر را تعیین کرده مملکت از هر جهت دچار اشکال و بدبختی شده است (نریمان -) خارجیها هم استفاده می کنند و از آنروزی که اختیار مملکت بدست یک شخص غیر مسئول تری مانند مرحوم وزیر افتاد و آن مفاسد در مملکت ایجاد شد که هنوز مانع آثار در نظر داریم و روزی نیست که یکی از اعمال آن مرحوم و نقشه های آنروز مارا دچار اشکال تازه ای نکنند ما همانروز می گفتم می دانستیم که شخص شاه چون یک مرد بی غرض و منزهی است مسلماً دستخوش امیال و انتریکهای اطرافیان خودش واقع میشود زنی تواند خودش مطابق منافع ملت که منافع اوست دست بیک

اقدام مؤثری بزند. پس بنابراین وظیفه مجلس شورای ملی است که بیش از این نگذارد که مجلس شورای ملی مملکت، ملت، وضعیت اقتصادی، وضعیت اجتماعی، وضعیت سیاسی این مملکت دچار خطر و مهلکه شود ما بایستی حتی المقدور سعی بکنیم که اختیار این مملکت را خودمان در دست بگیریم، شخص شاه یک مقام غیر مسئولی است. احترام و تعظیم او بر تمام ما واجب و مسلم است و بایستی غیر مسئول بماند و بایستی اشخاص باو فرض پیدا بکنند چون اگر مسئول شد مسلماً در کارها مداخله می کند و مداخلات او موجب فرض می شود بین طبقات و افراد و دیگر اینکه بنده شنیدم که آقای خلیل فهیمی مسئول هیئت دولت شده اند مطابق اصول (مکی - نمی تواند مسئولیت قبول کند) مطابق اصول پارلمانی و رژیم مملکت ما که یک رژیم پارلمانی است وقتی که یک رئیس دولتی فوت کرد، فوت از استعفاء بالاتر است استعفا یعنی طلب هفوف کردن، یعنی بنده ناتوانم، وقتی که فوت کرد از استعفاء بالاتر است، بنابراین دولت اتوماتیکمان خود بخود ساقط است و وجود ندارد بنابراین آن دولت حق مداخله دیگر در امور مملکت ندارد و شخص آقای فهیمی که مورد

احترام منهم هستند حق ندارند وجهان الوجوه در امور مملکت مداخله بکنند (صیحیح است) و همچنین بنده شنیدم که امروز وزراء در وزارتخانه ها حضور پیدا کرده اند. (بعضی از نمایندگان - وزارتخانه ها تعطیل است) پس در این قسمت و در این مورد امیدوارم که این دفعه مجلس حفظ شخصیت و حفظ وظیفه خودش را بکند. (مکی - وزراء رفته اند کجفهاشانرا از وزارتخانه ها بردارند بروند چون میدانند دیگر وزیر نمی شوند) و مانع بشود باینکه خدای نکرده بازروی تعیین نخست وزیر دیگری در این مملکت موجب بشود که رنجش مردم نسبت بمقام سلطنت تشدید بشود. اما راجع بمذ و طریقه اظهار تمایل قیاس بمملکت ایران با مملکت فرانسه بنده شنیدم که باین سولوسیون و باین نتیجه رسیده اند که یک شخص یا سه نفر را شخص شخص اهل حضرت تعیین بفرمایند و مجلسین بین این سه نفر یکی را انتخاب بکنند (نریمان - این صحیح نیست) این هم باز مطابق مزاج مملکت ما و وضع پارلمانی ما نیست برای اینکه ما احزاب نداریم وقتی که احزاب نیست چطور میشود سه نفر را تعیین بکنند و مجلس

یک نفر را انتخاب بکنند؟ اگر مجلس رد بکند آن اشخاص را که مسلماً موهن است برای مقام سلطنت و اگر مایل نباشد، آنها را نمی تواند قبول بکند، اگر قبول بکند برخلاف میل خودش باز همین آش است و همین کاسه و این قضیه دور پیدا می کند اصلاحه داهی دارد که مجلس شورای ملی اینکار را بکند؟ بگذارید این سستی که ۴۵ سال است در این مملکت جریان دارد ادامه پیدا بکند. این بصرفه شخص شاه و بصرفه مملکت ایران و بصرفه حفظ جغرافیائی و موقعیت این مملکت است. بنده دیگر عرضی ندارم و امیدوارم که آقای فهیمی هم در امور مملکت مداخله نکنند

(۴- تعیین موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه)

رئیس - چون بواسطه نبودن دولت کاری در دستور نداریم جلسه را تعطیل می کنیم جلسه آینده روز یکشنبه آقایان کمیسیونها را هم برای روز یکشنبه انتخاب بکنند.

(سه ربع ساعت قبل از ظهر مجلس ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت